

- Vellykkede spare- og lånegrupper

- I felten med FORUT

- Full fart i barneaksjonen

Det er ikke tanken som teller

www.forut.no

FORUT som lærende organisasjon

Denne gangen har jeg lyst til å vie plassen til litt selvskryt på vegne av FORUT. I disse dager snakkes det mye om lærende organisasjoner. FORUT og våre partnere er gode eksempler på lærende organisasjoner, og vi har vært opptatt av dette i mange år.

En lærende organisasjon er en organisasjon som kontinuerlig forbedrer sin evne til å skape sin egen framtid. Det fins mange definisjoner på en lærende organisasjon. Den som er sitert over, uttrykt av den amerikanske organisasjonsforskeren Peter Senge, er etter min mening en av de beste. Læring er mer enn tilegnelse av kunnskap. Det handler også om evner, innsikt, handlingsmønstre, holdninger, klokskap, tro, vaner og ikke minst verdier.

En lærende organisasjon har den store fordel at den har stor evne til endring. Dette er viktig fordi rammer, forutsetninger og krav fra samfunnet rundt stadig forandrer seg. Skal en få til nødvendig endring i organisasjonens praksis, må det være kultur for dette i organisasjonen. Alle må være åpne for og villige til at de vedtatte sannheter blir utfordret og utsatt for refleksjon. Det må være rom for kreativitet og innovasjon, og alle må dele organisasjonens visjon og oppdrag.

FORUT mener å være en lærende organisasjon og har gjennom alle år jobbet aktivt for dette. Vi har derfor lagt til rette for en arbeidsform som gir utstrakt mulighet for deling og utvikling av informasjon, erfaringer, kunnskap, ferdigheter og innsikt, både i team og på tvers av team. Gjennom slik felles refleksjon gis det mulighet for å utfordre tidligere praksis og prøve ut nye strategier og vinklinger. God og konstruktiv kommunikasjon, serviceinnstilling, respekt, høflighet, humor, og for den del feiring av suksesser er nedfelt i verdifundamentet til organisasjonen. En ekstra dimensjon er at vi deler disse verdiene med våre partnere i samarbeidslandene. Partnerorganisasjonene våre har gitt oss nyttig kunnskap om og innsikt i hvordan de arbeider med læring i sine organisasjoner. En av våre partnere i India, APSA, er et kron eksempell på en lærende organisasjon. En forsker som evaluerte APSA for noen år siden sa at han hadde lest mye om lærende organisasjoner, men han hadde aldri møtt en organisasjon der alle teoretiske kjennetegnene på en lærende organisasjon viste seg i praksis, før han ble kjent med APSA.

I en lærende organisasjon er det nødvendig at alle er opptatt av helheten. Det er derfor sentralt at kollektiv suksess blir viktigere enn personlig prestisje. Den enkeltes mestring, harde arbeid og gode resultater gir personlig tilfredsstillelse og økt energi. Det er vesentlig at dette blir satt pris på av kolleger og ledelse. Men det er først når dette bidrar til at organisasjonens overordnede mål nås, at vi kan snakke om læring i organisasjonen.

Morten Lønstad
generalsekretær

8 Selvhjelpsgrupper i slummen.

11 Styrking av kvinner.

17 Solstrålen Indrani.

FORUT-nytt

Internt og eksternt informasjonsorgan for FORUT, Solidaritetsaksjon for utvikling. ISSN: 0808-548X

Postadresse: FORUT, Postboks 300, 2803 Gjøvik
Besøksadresse: Roald Amundsens vei 1B, 2816 Gjøvik
Telefon: 61 18 74 00, Telefaks: 61 18 74 01
E-post: forut@forut.no, Internett: www.forut.no
Eierorganisasjoner: IOGT, Juvente og Juba

I redaksjonen: Ellen Bjølseth (redaktør), Øystein Bakke, Dag Endal og Ingvar Midthun.
Produksjon: Sandbeck as, Gjøvik. Trykk: Grøset
Forsidefoto: Paul Håvard Østbye.
Redaksjonen avsluttet 22. november 2010.
Utgitt med støtte av Norad.

Ønsker du å støtte FORUT med et engangsbeløp, kan du betale inn på:

GAVEKONTO: 7874.06.61247

Justisminister
Storberget fikk inspirasjon
til den store mannskonferansen
under sitt besøk i Malawi.

Sterke menn frykter ikke likestilling

Dette var ett av budskapene som kom fram på konferansen "Hva skal vi gjøre med mannfolka?" i slutten av oktober. Konferansen var den første av sitt slag i Norge og formidlet erfaringer med å engasjere menn i utviklingsland for et norsk publikum.

Andre viktige budskap som ble båret fram på konferansen var:

- Vold mot kvinner er et globalt spørsmål, og en tredjedel av verdens kvinner er berørt.
- Vold i nære relasjoner er ikke "kvinnesak" eller en privatsak. Problemet gjelder like mye menn, myndigheter, organisasjoner og enkeltindivider.
- Menn er en del av problemet og må derfor også være en del av løsningen.
- Én mann kan utgjøre en forskjell!
- Vi må utfordre menns taushet i møte med kjønnsrelatert vold utøvd av andre menn, og dette er menns ansvar.

- En utfordring er å vise menn hvilke konkrete og øyeblikkelige fordeler likestilling gir, for dem selv også, ikke bare for kvinnene.
- Vi må endre en del strukturer, herunder forståelsen for at økonomisk stress har innvirkning på både kvinner og menn.
- Det er en stor, taus majoritet av menn som bryr seg. Utfordringen blir å få dem til å si noe.

Konferansens første dag var organisert som et plenums møte med mer enn 150 deltakere. Den andre dagen fordelte deltakerne seg på fire parallelle seminarer, hvert ledet av en av de fire internasjonale foredragsholderne. Her var det mulig å diskutere seg imellom og med foredragsholderne om arbeidsmetoder og innhold.

God blanding

I sin velkomsttale påpekte FORUTs generalsekretær Morten Lønstad at temaet hadde tiltrukket seg en bred og interessant blanding av deltakere: Organisasjonsledere, offentlige tjenestemenn, forskere, studenter og interesserte enkeltpersoner. "Konferansen er en mulighet for praktikere til å møte forskere, for feministaktivister til å møte mansaktivister og for Nord til å møte Sør. Noen av

oss har politisk erfaring, noen bistår kvinner som er utsatt for menns vold, noen dekker likestillings-spørsmål i media, og noen hjelper menn som er i en endringsprosess," sa Lønstad.

Ny aksjonsplan i Norge

Den norske justisministeren, Knut Storberget, refererte til internasjonal statistikk som viser at en tredjedel av verdens kvinner er utsatt for vold fra partnere i løpet av livet og at en av fire kvinner opplever vold i hjemmet. Dette er ingen kvinnesak, sa han, men en like stor utfordring for både menn og kvinner. Vold i nære relasjoner er ingen privatsak, uansett om det foregår innenfor husets fire vegger. Det er et globalt menneskespørsmål, og slik vold er uakseptabel. Det finnes ingen unnskyldning for overgrepene. "Vi trenger et sterkt engasjement fra menn for å få slutt på kjønnsbasert vold. Hvis Norge skal bli tryggere, må alle former for vold i hjemmet fjernes. Vi menn må ta vår del av ansvaret," sa Storberget. Han avsluttet med å bekjentgjøre at den norske regjeringen vil lansere en ny handlingsplan mot vold i hjemmet i 2011.

Fire verdensledende organisasjoner og mannsaktivister var invitert til å dele sine erfaringer med konferansedeltakerne:

- Desmond Lesejane fra Sonke Gender Justice i Sør-Afrika
- Satish Kumar Singh fra Centre for Health and Social Justice, India
- Gary Barker, som har arbeidet for Promundo i Brasil i mange år. Han var med på å starte det globale nettverket MenEngage, og er nå ansatt i International Centre for Research on Women (ICRW) i Washington DC
- Jackson Katz, kjent amerikansk mannsaktivist som særlig har arbeidet med maskulinitetsbegrepet overfor fotballspillere og soldater

Desmond Lesejane løftet fram den sørafrikanske situasjonen før han presenterte Sonkes program "Én mann kan gjøre en forskjell" (One Man Can Make a Difference). Landet sliter med en HIV/AIDS-smittegrad på 17 % i aldersgruppen 15-50 år. I 2008 var det 250 000 som døde av AIDS. Hele 28 % av den mannlige befolkningen rapporterer at de har voldtatt, 5 % i løpet av siste år. Også menn lider under skadelig, maskulin adferd. Menn oppsøker lege mye sjeldnere enn kvinner og går med ubehandlet HIV, og høyt alkoholforbruk fører til seksuell risikoadferd. Sonke henvender seg til menn individuelt med veiledning og informasjon gjennom ulike kampanjer.

"Én mann kan gjøre en forskjell"

Men individuell oppfølging er ikke nok, sa Desmond Lesejane. Det er nødvendig at nasjonens ledere blir med for at man skal få redusert kjønnsbasert vold og oppfatning av hva som er et ekte mannfolk. Sonke arbeider derfor på alle nivå i det sørafrikanske samfunnet: nasjonalt, med organisasjoner, i lokalsamfunn og med menn enkeltvis. Deltakende metoder benyttes i kommunikasjonen med menn.

Menn oppfordres til å reflektere over egen erfaring sammen med venner og kolleger. Målet er å vise at også menn tjener på likestilling. – Menn er en del av problemet og derfor også av løsningen, sa Lesejane.

Tilskuerrollen

Jackson Katz fra USA utfordret menns taushet når de står overfor kjønnsbasert vold utført av andre menn. Han presenterte "tilskuerrollen" som en metode, der en henvender seg til unge menn ikke som overgripere eller potensielle overgripere, men som sterke tilskuere med evne til å konfrontere brutale jevnaldrende – og til å støtte ofrene. En "tilskuer" kan være et familiemedlem, venn, lagkamerat eller kollega.

Katz' budskap var at mange misforstått tror at de bare har to alternativer stilt overfor voldsutøvelse: å gå imellom og utsette seg selv for fare, eller å la

være å gjøre noe. Dermed blir mange tause vitner. Det finnes imidlertid flere handlingsmuligheter som innebærer mindre personlig risiko: Vise at du ser hva som skjer, påkalle andres oppmerksomhet, støtte offeret i etterkant, snakke med utøveren etterpå osv. Med flere handlingsalternativer, er det mindre grunn til å forholde seg passiv, og dermed bli medskyldig, stilt overfor voldsbruk eller overgrep.

Han tok også for seg den kjønnsnøytrale ordbruken som er så vanlig i de fleste kulturer: "Hun ble slått" eller "Hun ble voldtatt" blir brukt i stedet for "en mann slo henne" eller "en mann voldtok henne". Ved passiv ordbruk tilslører vi det faktum at mer enn ni av ti slike handlinger utføres av menn. Menns makt blir dermed et privilegium som både er usynlig og stilltiende godtatt. Det er om å gjøre å få fram herskende, usynlige oppfatninger om maskulinitet og gjøre dem synlige.

Satish Kumar Singh

Knut Storberget

Jackson Katz

Ingen lisens til å slå

Satish Kumar Singh representerte et indisk perspektiv på maskulinitet. Hans organisasjon, Centre for Health and Social Justice, arbeider med et maskulinitetsprogram i 18 indiske delstater. Han tok utgangspunkt i den gjengse oppfatning at vold i nære relasjoner er et "familieanliggende" og at mange later til å tro at "ekteskap er en lisens til å slå kona". Men, sa han, de fleste menn er ikke voldsutøvere, men tause vitner.

Singh presenterte kampanjen "Men's Action for Stopping Violence Against Women" (MASVAW), som tar sikte på å bevisstgjøre menn om at vold mot kvinner er et stort, samfunnsmessig problem og at menn må avstå fra vold, protestere mot vold, støtte ofrene og være nye rollemodeller.

Metoden går ut på å skape rom for refleksjon blant menn, få dem til å forstå sin egen voldelige adferd og lære dem å løse problemer på andre måter enn gjennom raseri og frustrasjon. Utdraget er å vise menn konkrete og umiddelbare fordeler ved likestilling for dem selv også, ikke bare for kvinnene. Endring i forholdet mellom ektefeller mer i retning av et bror-og-søster-forhold enn mannens makt og dominans over kvinnen er ett av målene. Singh konkluderte med at "Men of Quality are not Afraid of Equality".

Tusenårsmålene

Gary Barker er en av grunnleggerne av det globale nettverket MenEngage, et forum for utveksling av informasjon og erfaring blant organisasjoner som mobiliserer menn for likestilling. Mer spesifikt skal MenEngage bidra til å forhindre kjønnsbasert vold og spredning av HIV/AIDS. Han presenterte resultatene fra flere undersøkelser som viser at slik innsats virker. Barker trakk særlig fram data som antyder at økonomisk stress hos menn har sammenheng med høyere alkoholforbruk, mindre kondombruk, høyere risiko for sex med prostituerte og økt kriminell aktivitet. Han konkluderte med følgende: Dersom vi ønsker at menn skal forandre seg og bli allierte i kampen for å nå tusenårsmålene....

Konferansen samlet 150 deltakere.

- må vi få en forståelse for at økonomisk stress virker negativt både på kvinner og menn
- må vi synliggjøre menns egeninteresse i å forandre seg og straffe menn som bruker vold og misbruker makt
- må vi erkjenne at både inntekt og kjønn gir mangel på likestilling
- må vi komme bort fra oppfatningen om at det kvinner vinner, taper menn

er klar over det store antall mennesker som lider under vold i nære relasjoner og hva slags langtids-effekt slik voldsutøvelse gir.

Ministeren viste til etableringen av Hvitt Bånd-kampanjen i Norge som et godt initiativ for å få menn til å snakke ut. I samarbeid med Hvitt Bånd og regjeringen vil Norges Fotballforbund og kjente fotballspillere starte en opplysningskampanje. – Vi ønsker å nå fram til menn via fotballen og oppfordrer fotballhelter til å stå fram og vise at de ikke godtar noen form for vold mot kvinner, avsluttet Lysbakken.

Konferansens arrangører var:
FORUT, Solidaritetsaksjon for utvikling Reform – Ressurscenter for menn
CARE Norge
Justisdepartementet (som finansierte konferansen)
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Hvitt Bånd

Konferansen ble avsluttet av barne-, likestillings- og inkluderingsminister Audun Lysbakken. Hans utgangspunkt var at menn er opptatt av kjønnsbasert vold og likestilling. - Den store, tause majoritet bryr seg. Utdraget er å få dem til å bryte tausheten og lære dem å gjøre det. Vi må bare erkjenne at vi ikke har klart å engasjere menn i noe stort omfang, sa han. Han påpekte også behovet for allmenn opplysning om temaet. Det er mange som ikke

Desmond Lesejane

Gary Barker

Audun Lysbakken

Øl eller vann
– et helse spørsmål.

Stortingsmelding om global helse i utenriks- og utviklingspolitikken

Livsstilssykdommer blir et stadig større problem i hele verden og sammen med de smittsomme sykdommene utgjør de en "dobbel sykdomsbyrde" for mange utviklingsland. Den nye stortingsmeldingen om global helse i utenriks- og utviklingspolitikken må reflektere dette, mener FORUT i et innspill som er sendt til Utenriksdepartementet.

Av Øystein Bakke

I september i 2006 lansert utenriksminister Jonas Gahr Støre et initiativ om helse og utenrikspolitikk sammen med sine kolleger i Frankrike, Brasil,

Utenriksminister
Jonas Gahr Støre

Indonesia, Senegal, Sør-Afrika og Thailand. Senere lanserte de en handlingsplan for arbeidet videre med det globale initiativet. Norge har markert seg sterkt i internasjonal helsepolitikk de senere årene.

Nå har regjeringen besluttet at det skal utarbeides en stortingsmelding om global helse i utenriks- og utviklingspolitikken. Det er Utenriksdepartementet som har ansvaret for meldingen som utarbeides i nært samarbeid med Norad og Helse- og omsorgsdepartementet. Formålet er å rapportere på og forankre Norges videre innsats innen global helse. Vekt skal legges på å tydeliggjøre mål og prioriteringer for videre norsk innsats med et perspektiv frem mot 2020.

Utgangspunktet for stortingsmeldingen er Soria Moria-erklæringen, tidligere stortingsmeldinger om utenriks- og utviklingspolitikk samt forslaget til statsbudsjett for 2011. Regjeringens strategi for styremedlemskapet i Verdens helseorganisasjon (WHO) vil også være et naturlig referansepunkt for viktige deler av meldingen.

Utenriksdepartementet har på et tidlig stadium i arbeidet invitert til innspill fra frivillige organisasjoner og andre krefter som er opptatt av global

helse. FORUT har meldt seg på i dette arbeidet og har allerede levert innspill til UD. Som en av flere organisasjoner er FORUT opptatt av at også livsstilssykdommer, ofte omtalt som ikke-smittsomme sykdommer eller kroniske lidelser, får den nødvendige oppmerksomhet i meldingen.

Fire store risikofaktorer

Ikke-smittsomme sykdommer er årsak til mer enn 60 % av globale dødsfall og representerer en sosioøkonomisk byrde for fattige og sårbare land. Verdens helseorganisasjon (WHO) har pekt på at fire risikofaktorer er framtrede for disse sykdommene – usunt kosthold, manglende fysisk aktivitet, tobakk og alkohol. Samlet utgjør sykdomsbyrden fra de fire risikofaktorer for ikke-smittsomme sykdommer en alvorlig belastning på helsesystemene i mange fattige land.

- Skadelig bruk av alkohol er for eksempel rangert som den tredje største risikofaktoren for tidlig død og funksjonsnedsettelse. I tillegg representerer rusproblemene store sosioøkonomiske utfordringer som påvirker et samfunns evne til utvikling, inkludert på helsefeltet. Rus knytter seg sterkt til fattigdom, HIV/AIDS, ulykker og vold – vold generelt og vold mot kvinner og barn spesielt, sier FORUTs generalsekretær Morten Lønstad.

På et møte med de frivillige organisasjonene i forbindelse med oppstarten av arbeidet med stortingsmeldingen påpekte også utenriksminister Støre at ikke-smittsomme sykdommer er en dobbel byrde, særlig i utviklingsland, og at de må prioriteres.

Prioritering av ikke-smittsomme sykdommer

I det videre arbeidet med stortingsmeldingen mener FORUT at det er viktig at ikke-smittsomme sykdommer blir prioritert. Ikke-smittsomme sykdommer har global fokus, og det planlegges et FN-toppmøte om ikke-smittsomme sykdommer i september 2011. For at Norge skal kunne være en pådriver og talerør i internasjonale arenaer for å synliggjøre den økende globale helse- og sosioøkonomiske utfordringen forårsaket av ikke-smittsomme sykdommer, må vi satse på disse sykdommene, og dermed har de sin helt naturlige plass i en slik nasjonal strategi som nå utformes.

Bjørn-Inge Larsen
Foto: Helsedirektoratet

Norges nye WHO-strategi

I perioden 2010-2013 sitter Norge som styremedlem i Verdens helseorganisasjons (WHO) globale styre med helsedirektør Bjørn-Inge Larsen som styremedlem. I den forbindelse har regjeringen utarbeidet en norsk WHO-strategi. Strategien fastsetter overordnede mål og prioriteringer for det norske WHO-arbeidet og utgjør grunnlaget for en tydelig og enhetlig norsk WHO-politikk. Norges innsats skal ha som overordnede målsetninger å:

- Bekjempe fattigdom ved å bidra til å oppnå FNs tusenårsmål
- Underbygge og fremme retten til helsetjenester
- Bidra til å redusere de store sosiale forskjellene i verden
- Bidra til å redusere sykdomsbyrden
- Fremme kvinners rettigheter og likestilling

Strategien fastsetter fem prioriteringer som Norge vil arbeid spesielt for i styreperioden. Disse knytter seg til å:

- Bedre WHO's budsjett og styring
- Fremme global helseforskning som grunnlag for kunnskapsbasert politikk
- Styrke helsesystemer og helsepersonell
- Styrke arbeidet med ikke-smittsomme sykdommer
- Styrke WHO's arbeid med smittsomme sykdommer og helsesikkerhet

FORUTs stedlige representant måtte forlate Sri Lanka

FORUTs stedlige representant i Sri Lanka, Arne Bangstad, har ikke fått fornyet visum, arbeids- og oppholdstillatelse. I et brev fra srilankiske myndigheter datert 4. oktober ble han beordret til å forlate landet senest 13. oktober.

Av Ellen Bjølseth

Det ble ikke gitt noen særskilt begrunnelse for at Bangstad ble bedt om å forlate landet. FORUT er overrasket og skuffet over beslutningen og har forsøkt å finne ut hva som er årsaken. Det trenges litt tid til å utrede konsekvenser og til å få på plass løsninger på kort og mellomlang sikt. Inntil videre konstitueres nestlederen, Shakia Nanayakkara som ny leder av organisasjonen i Sri Lanka, som ellers vil bli tett fulgt opp fra hovedkontoret i Norge. Under det sittende politiske styret er flere internasjonale organisasjoners representanter blitt nektet fornyet visum og arbeidstillatelse.

- Det kom brått på, sier Arne Bangstad, som var nord i Jaffna på prosjektbesøk da meldingen kom om at han ikke fikk fornyet visum, arbeids- og oppholdstillatelse i Sri Lanka. Han fikk én uke på seg til å pakke sammen og forlate landet.

FORUT har arbeidet i Sri Lanka siden etableringen som egen organisasjon i 1981, først og fremst med langsiktig lokalsamfunnsutvikling over hele landet. Etter tsunamien 2. juledag 2004 var

FORUT en av de første humanitære organisasjonene som evakuerte folk og sørget for rent drikkevann og matforsyninger. Under borgerkrigens slutfase våren 2009 og i tiden etter at LTTE (tamilgeriljaen) var beseiret, klarte FORUT i forståelse med myndighetene å yte god nødhjelp til internflyktningene. I alle år har FORUT vært operativ, selv når den etniske konflikten har rast som verst, og i forståelse med både sentrale og lokale myndigheter på begge sider av konflikten. FORUT er antagelig den norske organisasjon som har størst kompetanse når det gjelder Sri Lanka. Samarbeidet med norske myndigheter har vært meget godt i alle år. FORUT har hatt rammeavtale med Norad og mottatt nødhjelpsbevilgninger fra Utenriksdepartementet og svenske myndigheter.

FORUTs stedlige representant i Sri Lanka, Arne Bangstad

Selvhjelpsgrupper i slummen

Gjennom mange år har mikrofinans vært en vellykket ordning for å gi fattige et lite løft og en ny start med mulighet for å kare seg ut av fattigdommen. Mikrofinans drives på mange ulike måter, og i det siste har det kommet for dagen svært alvorlige forhold knyttet til mikrofinans i India.

Av Ellen Bjølseth

I en artikkel i Aftenposten den 2. november kom det fram at smålån har gjort folk til gjeldsslavere, noe som igjen har ført til minst 56 selvmord de siste to månedene i den indiske delstaten Andhra Pradesh. FORUT har nylig hatt besøk av Pendyala Lakshapathy, leder for organisasjonen APSA (Association for Promoting Social Action). I forbindelse med et "åpent hus"-arrangement hos FORUT, ble spørsmålet reist om hvordan dette hang sammen med den form for mikrofinans som APSA står for.

Lakshapathy forklarte hvordan mikrofinanssystemet i India har endret karakter. Indias nasjonalbank, The Reserve Bank of India, gir lisenser og lån til mikrofinansinstitusjoner for at de skal kunne tilby lån til de fattige. Tidligere ble små lån til lav rente gitt av mikrofinansinstitusjoner til de fattige. Problemet er at det ikke er kommet på plass noen regulering av mikrofinansinstitusjonene, og de kan derfor kreve nærmest den renten de ønsker, og renten har økt kraftig de seineste årene. Fra opposisjonen kreves det nå forrang i å få på plass lovregulering av denne virksomheten, men det er ennå ikke fremmet noe lovforslag i folkeforsamlingen.

Resultatet er at mikrofinansinstitusjonene fritt kan ta en skyhøy rente på smålåne, 25 % - 36 %, mens de selv opptar lån i The Reserve Bank of India til 6 % rente. Begrunnelsen som mikrofinansinstitusjonene gir for å ta så høy rente, er at de må ansette mange folk på grunn av stor etterspørsel etter lån. Det er ganske rask behandling av søknadene, og lån gis uten at folks betalingssevne sjekkes eller om de allerede har lån et annet sted. Når kunden ikke har penger til å innfri sine lån, tar hun opp et nytt lån hos en annen mikrofinansinstitusjon for å få betalt, og dermed er hun inne i en ond sirkel. Mikrofinansinstitusjonene er også ganske tøffe når kunden ikke kan innfri låneene, de tar det de kan finne av verdier i kundenes hjem, de benytter seg av trusler og kan gjerne banke opp folk. Dette har, som det sto i Aftenposten-artikkelen, ført til flere

Selvhjelpsgrupper etableres i slummen og består av 15 - 20 kvinner som samles for å spare penger i fellesskap. Etter hvert lånes disse sparepengene ut til gruppas medlemmer. Neste trinn er at gruppa låner penger i en vanlig bank, noe som var utenkelig for noen år siden. Spare- og låneordningene bidrar til at kvinnene blir mer økonomisk uavhengige og de slipper å betale skyhøye dagslånsrenter til lånehaier. APSA har en egen intern revisor som gjennomgår spare- og lånegruppens økonomi og følger opp med nødvendig opplæring.

Øl eller vann – et helse spørsmål.

selvmord. Antakelig er tallet på selvmord mer enn 56, fordi de første selvmordene ikke ble sett i sammenheng med denne gjeldsproblematikken. I Andhra Pradesh har kvinner protestert mot behandlingen de har fått av mikrofinansinstitusjonene ved å ødelegge og sette fyr på deres kontorer. Dette har vekket media sin interesse og politisk interesse.

APSA har vært kritisk til mikrofinansinstitusjonene i mange år fordi myndighetene ikke satte noe tak på rentene. APSA er blant pressgruppene som forsøker å få fremmet et lovforslag om rentetak og regulering av virksomheten. Slik det er nå, er låneinstitusjonene ikke bedre enn de gamle ågerkarene som skodde seg på fattigdommen. Vi kan også se noen likhetstrekk med våre hjemlige forbrukskreditter.

Selvhjelpsgrupper

APSA organiserer fattige kvinner i slumområdene i storbyene Bengaluru (Bangalore) og Hydrabad i noe de kaller selvhjelpsgrupper, med 15 – 20 medlemmer i hver gruppe. Disse gruppene driver med organisert sparing og utlån til gruppemedlemmene, men de er ikke knyttet opp mot noen låneinstitusjon. Pengene som gruppemedlemmene sparer, settes inn på konto i en ordinær bank og lånes ut til medlemmene. Fattige er vant til å bruke penger så fort de får dem mellom hendene, ofte på unyttige ting også. I gruppene oppmuntrer APSA kvinnene til

å sørge for god ernæring, til å ta vare på familiens og egen helse, til utdanning osv. Etter hvert skjer det en holdningsendring som gir bedre styring på økonomien og bedre levekår.

Gruppene møtes regelmessig en gang i uken og medlemmene sparer det de kan klare å avsette. Alle innskudd føres i gruppas regnskapsbok av den som blir valgt som kasserer. Når medlemmene har spart en viss sum, kan de ta opp et lite lån. Lånerenten er 3 % pro anno, og det normale er ti måneders lånetid. Beslutningen om å gi lån og lånets størrelse tas som en gruppeavgjørelse.

Det første lånet som gruppens medlemmer tar er for å slette gammel gjeld til pengeutlånere. Det andre lånet går ofte til et forbrukslån, dvs. ting til husholdningen eller noe barna trenger. Det er for eksempel ofte billigere å kjøpe ris i større kvanta. Det tredje lånet er gjerne til å noe som kan bidra til en større inntekt til familien. Det kan være til å starte opp en liten butikk, salg av frukt og grønnsaker fra ei kjerre, salg av blomstergirlandere og kranser til dekorasjon, salg av frokost, bluseproduksjon fra halvfabrikata, skoreparasjon og annet håndverk. Det meste av virksomheten foregår på gata. Kvinnene kan også få lån for at mannen skal starte en virksomhet, for eksempel trehjuling-drosjer, og familiene er gjensidig ansvarlige. Det er mulig å

forlenge lånet utover avtalt lånetid, men rentene må alltid betales.

Etter at gruppene har vist at de kan styre sin sparing og sine lån over en viss tid kan de søke lån i vanlige banker. APSA bestemte seg for flere år siden å styre unna mikrofinansinstitusjonene med sine høye renter, og har over flere år etablert et godt forhold til vanlige banker. Deres selvhjelpsgrupper er nå en av de største kundene i Canara Bank, som er en av de største bankene i delstaten Karnataka. APSA har en egen intern revisor som gjennomgår spare- og lånegruppenes økonomi og følger opp med nødvendig opplæring.

Av og til er det nødvendig å gi et kriselån, for eksempel ved ulykke eller sykdom. Hittil har tilbakebetalingen vært 100 %. Det er flere grupper i et lokalsamfunn, og de kan om nødvendig låne seg imellom. Det lille renteoverskuddet gruppen får, deles ut til medlemmene som en liten bonus en gang i året.

På gruppemøtene diskuteres også problemer, for eksempel familieproblemer. Gruppen virker som veileder, og det utøves praktisk solidaritet. APSA sine ansatte som jobber med disse gruppene tar også opp mange ulike emner, som viktigheten av at barna går på skole, særlig jenter, og de advarer mot barneekteskap. Man finner ofte eksempler i lokalsamfunnet på de problemene som følger av dette. Det tar gjerne to-tre år før en gruppe får overskudd,

og det finnes noen grupper som har brukt dette til å ta seg av noen som har det enda verre enn dem selv, som enslige eldre ved å gi dem noen sekker ris eller gi dem en slags pensjon. En gang i året har gruppene årsmøte med regnskapsrapportering og dette markeres med en påfølgende fest.

Etter seks måneder blir gruppen med i en føderasjon. Av de 15 – 20 grupped medlemmene blir fem plukket ut til å delta på føderasjonsmøtene som er en gang i måneden. I et område som består av 20 grupper vil et stormøte ha hundre representanter. På disse møtene vil ei gruppe presentere sin sparing og sitt lån og hva de ellers har gjort, og dette gir inspirasjon til de andre. Det diskuteres andre aktuelle saker fra lokalsamfunnet. De diskuteres også HIV/ AIDS, reproduktiv helse, menneskehandel og andre problemer, samt at de informerer om hvilke rettigheter de fattige har til bolig, mat og andre livsnødvendigheter. Vold i familien er et vanlig tema, og det samme er alkohol som årsak, og noen føderasjoner har inter文ert i familier og reddet ut barn i samarbeid med APSAs nødtelefon Childline.

Forsikring også for fattige

En kjærkommen endring for medlemmene i selvhjelpsgruppene er at de nå har en mulighet til å tegne ulykkes- og livsforsikring. Kvinnene betaler en årlig premie og da er de dekket for sykehusbehandling og medisiner som er utenom det aller mest nødtørftige. Det er lav premie for de fattige, og dette er en offentlig forsikringsordning som koster 200-300 rupier (25-40 kroner) i året.

Gruppe i Hyderabad, som støtter 14-15 eldre med en liten pensjon

Pendyala Lakshapathy

Chapati eller lompe?

Indisk partner besøker Gjøvik

P. Lakshapathy fra APSA, Bangalore, var på gjenvisitt hos lefse- og lompebaker Ragnar Enger i oktober. For et par år siden var Enger i Bangalore og fikk testet chapatideigen før steking.

FORUT har hatt besøk av sin gode samarbeidspartner P. Lakshapathy fra organisasjonen APSA (Association for Promoting Social Action) i Bangalore, India. Under besøket foreleste han blant annet på et seminar i Oslo om organisasjonslæring og på et arrangement i FORUTs lokaler på Gjøvik.

Lakshapathy benyttet anledningen til en gjenvisitt hos Ragnar Enger, som produserer Gjøvik-lompa og Gjøvik-lefsa i fabrikk like utenfor Gjøvik. Engers lefsebakeri er prosjektpartner for FORUT, og under et besøk hos APSA i 2008 kastes Enger seg begeistret ut i chapatibakingen på barnesenteret Nammane. Engers lefsebakeri er i ferd med å flytte produksjonen over i nye lokaler, men en maskin var likevel i full sving da Lakshapathy besøkte fabrikk sammen med generalsekretær Morten Lønstad. Det ble et interessant møte med en enkel, men toppmoderne og effektiv produksjonsbedrift, og nybakte, lunkne lefser med smør og gudbrandsdalsost gikk ned på høykant til kaffen etterpå

Spare- og lånegrupper i Sierra Leone

Lånesøknaden er innvilget og summen bokføres.

Gjennom utveksling av kunnskap og metoder kan FORUTs partnere i samarbeidslandene nyte godt av hverandres kompetanse. Dette bærer mikrofinansordningen i Sierra Leone preg av.

Av Trine Sveinhaug

CoCSA er forkortelse for Community Credit and Saving Association og er FORUT Sierra Leones utgave av selvhjelpsgruppene til indiske APSA. Tidligere hadde man prøvd andre modeller for mikrofinans i Sierra Leone uten virkelig gode resultater. Gjennom FORUTs kompetansedelingsplan mellom partnerorganisasjonene, besøkte to ansatte fra Sierra Leone APSA for å lære om deres metode for selvhjelpsgrupper. For fem år siden ble de første CoCSA-ene dratt i gang i Sierra Leone, og dette har vist seg å være en god metode.

Ordningen er enkel. Minst fem må være villig til å delta i en spare- og lånegruppe og sette inn 2000 leoner (ca. 3 kroner) hver måned. Når hver har spart 14 000 leoner og gruppen i sin helhet har spart minst 50 000 leoner til sammen, kan de begynne å låne ut penger innad i gruppen. Det er gruppen som bestemmer hvem som skal få lån og hvor mye. Lånerenten er på 2,5 %, og en kan søke om nytt lån først etter å ha tilbakebetalt tidligere lån.

I planen for 2009-2013 er ett av målene å inkludere 500 kvinner og menn uten lånemuligheter i spare- og lånegrupper. Allerede pr dags dato er det 1701 medlemmer, 1171 kvinner og 530 menn,

fordelt på 28 grupper - en stor suksess så langt i antall medlemmer!

Til sammen har disse menneskene spart 49 124 400 leoner. Dette er i overkant av 80 000 kroner. Beløpet er kanskje ikke så stort i norsk målestokk, men for dem som i utgangspunktet ikke har noen ting og slettes ikke er ansett som kredittverdige av en offentlig låneinstitusjon, er det en stor mulighet til å forbedre egen situasjon. Og ikke minst; dette har skjedd ved egen innsats uten andre bidrag utenfra enn opplæring og oppfølging. Å erfare at man selv kan lykkes, at man selv kan greie å forbedre sin egen situasjon, om enn i liten skala og med små skritt, er en grunnleggende faktor for å oppnå bærekraftige resultater.

Alt er allikevel ikke rosenrødt i spare- og lånegruppene. FORUT Sierra Leone har syv grupper i de "gamle" prosjektområdene sine, som fremdeles må ha noe oppfølging fra feltarbeiderne. Denne modellen krever at noen i gruppene må ha skrive- og leseferdigheter, samt kunne noe enkel matematikk. Feltarbeiderne gir opplæring i dette, i noen tilfeller er landbyskolens lærer med i gruppa eller noen elever som kan skrive og regne er med. Uansett så tar opplæringen tid, og det kreves tett oppfølging. På lengre sikt er det et mål at CoCSA-ene kan låne penger i en vanlig bank. Så langt har ikke dette vært mulig, både på grunn av kompetansen i hver CoCSA og at det ikke har vært noen banker i nærheten. Siste gode nyhet på den fronten er at to av hovedstadens banker har opprettet lokalkontor i Port Loko, en av byene der FORUT har distriktskontor. Dette gir en god mulighet til å knytte CoCSA-ene til en ordinær bank om noen år.

Kinners styring av egen økonomi er en forutsetning for likestilling. Tradisjoner og religion har skapt store ulikheter mellom menn og kvinner uansett kulturbakgrunn

Av Trine Sveinhaug

Spare og lånegruppene (CoCSA-ene, se artikkel til venstre) er en del av et større program med et langsiktig mål om å bidra til likestilling og at kvinners status i samfunnet blir bedre. Dette vil FORUT bidra til gjennom at kvinner får bedre styring over familiens økonomi og andre ressurser i lokalsamfunnet. Disse målene kan ikke nås uten at mennene er med på laget. Derfor er ikke spare- og lånegruppene utelukkende for kvinner. Menn er også med slik at de kan erfare at kvinner både kan og vil bidra til bedre økonomi i familiene når de får muligheter gjennom en slik aktivitet.

Ulikhetene mellom kvinne- og mansrollen er store og mange i Sierra Leone, kanskje mer på landsbygda enn i byene. Her, som andre steder, er det et resultat av tradisjoner og religion, grodd sammen i en kultur gjennom hundrevis av år. FORUT arbeider med å bryte opp gamle mønstre og tenkemåter. Dette gjøres gjennom møter og kurs på ulike nivå, både med landsbykomiteene, landsbylederne, på lokalmyndighetsnivå, i skolekomiteene og direkte med målgruppen.

Abeiosh Kamara

Styrking av kvinners stilling

De månedlige møtene med hver CoCsa-gruppe blir derfor brukt til å ta opp et tema relatert til kvinners og menns roller og likestilling. Det kan være direkte opplysning: hvilke lover finnes som gjelder menneskers rettigheter, barns rettigheter og kvinners rettigheter spesielt, hva betyr disse lovene i praksis og hva er straffbart. Det kan være tema som belyses gjennom diskusjon eller konkrete saker som deltakerne tar opp som kan brukes som utgangspunkt for refleksjon.

FORUT samarbeider med lokalradioen, og der er det et ukentlig program som tar opp problemer i lokalsamfunnet som har med menneskerettigheter å gjøre med spesiell fokus på kvinner og barn. Noen av møtene i CoCSA-ene blir brukt til å ta opp hvilke problemer som de mener er viktigst å få tatt opp i radioen og som myndighetene og lokalsamfunnene bør behandle.

Endring av oppfatninger, holdninger og rollemønstre krever lang tid – og en god porsjon tålmodighet fra dem som skal lede prosessen. På oktobermøtet i spare- og lånegruppen i Magbenka var kvinners

situasjon i lokalsamfunnet og deres begrensninger tema. På tre forskjellige språk ble forsamlingen orientert om problemstillingen og oppfordret til å komme med forslag til konkrete tilfeller som kunne luftes over eteren. Etter mange irrelevante bidrag, vesentlig fra menn, av type: "Jeg har ikke penger til å kjøpe noen ting", "Gresshoppene spiser avlinga mi" deretter nye forklaringer på tre språk, ble bidragene smått om senn sirklet inn mot dagens tema:

Retten til åkerland

En liten, tynn eldre kvinne reiste seg forsiktig under møtet og kom lavmælt med sitt bidrag. Hun forteller at siden hun ble enke har mannens familie nektet henne tilgang til åkeren.

Hun synes ikke at dette er riktig og vil at hun skal få tilbake retten til en jordlapp å dyrke maten sin på.

Dette er slettet ikke noe uvanlig i Sierra Leone. Kvinner får tilgang til dyrkingsjord gjennom ekteskap, og når ektemannen dør, blir de fratatt rett til jorda av mannens familie. I noen tilfeller får de ikke beholde huset heller og må flytte tilbake til sin egen familie. Kvinnen som våget å komme

med sitt bidrag på møtet heter Abieosh Kamara og bor i Kongbora-distriktet. Sammen med seks barn levde hun og mannen på tradisjonelt vis i en landsby der familien dyrket mat til eget bruk. Under borgerkrigen ble mannen hennes drept, og siden da har hun altså ikke hatt jord å dyrke. Hun har hele tiden syntes det har vært urettferdig, men har hverken fått støtte fra sin egen familie eller andre i landsbyen. Alle har rådet henne til ikke å trosse svigerfamilien fordi de er redd for at hun kunne bli drept.

Med mye strev og slit har hun tross alt greid seg. Uten noe jord å livnære seg av, begynte hun å dra til Freetown og kjøpe opp varer som hun igjen har solgt i landsbyen. Nå stiller hun enda bedre gjennom å være medlem av CoCSA-en i Magbenka og har tatt opp lån til å drive butikken sin. Hun har også fått nytt mot; mot til å reise seg i en forsamling på hundre mennesker, selv om hun syntes det var fryktlig skummelt, og fortelle om den urettferdigheten hun selv har følt på kroppen – og som hun ikke vil at kommende generasjoner skal oppleve.

Et møte med en av 1701 medlemmer

Lånet er i boks. Feltarbeider Francis var tolk under samtalen med Fathma.

Bildet til høyre: Fathma (lengst til venstre) venter på lånebehandlingen.

Fathma Pesina Mokaifina er medlem i sin lokalavdeling av CoCSA. Hun bor i Magbenka sammen med ektefelle og ett barnebarn. De tre voksne barna bor alle i hovedstaden Freetown.

Av Trine Sveinhaus

Fathma forteller at hun ble medlem av mikrofinansgruppen i Magbenka i mars i år. Hun begynte å spare 2000 leoner hver måned. Da hun hadde spart 14 000 leoner, fikk hun mulighet til å søke om sitt første lån. Som sagt, så gjort: hun lånte 40 000 leoner. I Freetown kjøpte hun husholdnings- og forbruksartikler som såpe, salve, tablett, salt, matolje, smågodt, kluter, nåler, tråd, batterier med mer. Dette solgte hun i landsbyen. Det tar lang tid å reise til nærmeste by for å kjøpe slike småting, så det er en god, alternativ inntektskilde for mange kvinner å ha en slik liten butikk hjemme i landsbyene sine. Fathma selv sier at hun har hatt et overskudd på ca 20 000 leoner.

Nå har hun tilbakebetalt lånet og er klar for å ta opp et nytt, noe hun har tenkt å søke om på dagens møte. Etter at alle innbetalinger er gjort og registrert, er det klart for å vurdere nye utlån. Fathma sitter og venter på tur til å få sin søknad behandlet. Hun må fortelle hvor mye hun vil låne og hva det skal brukes til. Så snart det er klart at hun har oppfylt tidligere forpliktelser, er lånet godkjent, og en fornøyd Fathma kan forlate møtet med et nytt lån på 40 000 leoner.

Jordmorutstyr
overleveres

Gratis helsetjeneste med komplikasjoner

I mars 2010 deltok jeg på en seremoni med overrekkelse av kursbevis og jordmorkoffert i Sierra Leone. Mottakerne var jordmødre ute på bygda som hadde fått opplæring i forebyggende helsearbeid for gravide. I oktober møtte jeg flere av dem igjen i Kareneh, Port Loko, og de fortalte om erfaringene sine som jordmødre de siste seks månedene. De er fornøyd med opplæringen de fikk og har i snitt assistert rundt 15 fødende hver seg det siste halvåret. Et par fortalte at de hadde hatt ett vanskelig tilfelle hver. Begge hadde det gått bra med siden de fikk de fødende henholdsvis til helsestasjonen og distriktssykehuset i tide for nødvendig medisinsk hjelp. Ingen fødende har dødd i området i perioden. Helsesøster bekrefter disse tallene og sier hun føler at hun har stor hjelp i arbeidet sitt med jordmødrene.

Helsemyndigheten vil at jordmødrene skal utvide arbeidsområdet sitt til også å omfatte forebyggende helse generelt (hygiene og ernæring) og at de skal tituleres Community Health Promotors. Sånn sett er det ikke tvil om at arbeidet deres blir verdsatt både fra myndigheter og brukere.

I juli innførte myndigheten gratis helsetjeneste for alle gravide, ammende og barn under fem år. Dette er et veldig positivt tiltak som har gjort at tilstrømmingen til helsestasjonene har økt formidabelt. Men det har også ført til at jordmødrene verken får

kompensasjon for jobben de gjør eller penger til å supplere jordmorkofferten, da det var basert på frivillige bidrag fra barselskvinnene. Jordmødrene synes de bør få en liten kompensasjon for det de gjør, siden de ofte bruker 1-2 dager bare på én pasient. Dette er i utgangspunktet fattige kvinner som gjør en gratisjobb for samfunnet i stedet for å bruke tida si på jordbruk eller hjemmearbeid. Helsemyndighetene er oppmerksomme på problemet, og FORUT har også tatt det opp med dem. Neste gang jeg besøker Sierra Leone, møter jeg forhåpentligvis jordmødre som mottar betaling for et viktig arbeid, enten det er i penger eller naturalia!

Minneord over Alf-Cato Gaaserud

Han fikk sterk sukkersyke i ung alder og måtte oppgi sin plan om å bli ingeniør. Men med sin karakteristiske flid og utholdenhet fant han en annen karrierevei i pedagogikken, og fikk nye oppgaver som kombinerte hans faglige allsidighet. Innsatsen i IOGT og for ungdom i inn- og utland ble aldri synlig affisert. De som samarbeidet med Alf-Cato, merket knapt at han var syk. Han påtok seg og skjøt sin mange og krevende verv på en forbillig måte. Bare vi som kjente ham godt var klar over daglige sprøyter og streng diett. Få som har hatt hans diagnoser har holdt ut så lenge med så stort arbeidspress.

For FORUT var Alf-Cato først og fremst en mangeårig styreleder. Han klarte her den vanskelige balanseøvelsen å holde oversikt og sørge for forankring i eierorganisasjonene, samtidig som medarbeiderne hjemme og ute fikk spillerom til å utvikle en ung organisasjon. Hans egenskaper som styreleder kom til sin rett her som i mange andre settinger, enten det var som forbundsformann i NGU, leder i Statens ungdomsråd, leder i Avholdsfolkets landsnemnd eller som internasjonal ungdomsleder og mye mer i IOGTs internasjonale organisasjon. Utvilsomt kom Alf-Catos store nettverk svært godt med også i FORUT.

Jeg hadde det privilegium å få lov å regne meg som en nær venn. Det innebar ikke noen ekstraordinær fortrolighet eller innsyn i hemmelige rom. Vennskapet var preget av en selvfølgelig og helt utvilsom lojalitet, og en nesten intuitiv enighet om målet og meningen med de store spørsmål vi engasjerte oss i. Han måtte bruke mye krefter på å holde tempoet. Da ble det mindre tid til small talk. Det var den dyktige organisatoren og tilretteleggeren som var Alf-Cato. Engasjementet kom til uttrykk gjennom de sakene han brukte livet sitt på. Vi takker en god venn og et viktig forbilde for innsats og inspirasjon, og lyser fred over Alf-Cato Gaaseruds minne.

Helge Kolstad

En jobb for spesielt interesserte

FORUT kanalisere sine midler gjennom lokale organisasjoner og lokalt ansatte som driver prosjektvirksomheten. Vi hører ofte om målgruppen for prosjektene våre, men hva med dem som gjør jobben på grasrota? Hvordan lever de? Hva synes de om jobben de gjør?

Av Trine Sveinhaus

I Sierra Leone har FORUT et kontor med lokalt ansatte. Ti av disse er feltarbeidere, dvs. at det er de som jobber ute i prosjektområdene. De kommer alle opprinnelig fra forskjellige steder i Sierra Leone, de er voksne og har familie, enten i Freetown eller på hjemstedet sitt. Til felles har de at de tilbringer det meste av tida si ute i FORUTs prosjektområder og ikke sammen med familiene sine.

Mye reisetid

I femårsperioden fram til 2013 jobber FORUT i områdene Port Loko og Moyamba. De ligger henholdsvis nordøst og sørøst for hovedstaden Freetown, ikke så langt i geografisk avstand, men så lenge mesteparten av veiene i Sierra Leone holder en standard som en dårlig norsk skogsvei, så er det mest hensiktsmessig å måle avstand i reisetid. Det tar 3-4 timer fra hovedkontoret i Freetown ut til hvert av distriktskontorene. Og fra distriktskontorene igjen, kan det ta én time eller mer til de landsbyene som ligger lengst unna, litt avhengig av årstid. Alle feltarbeiderne har egen motorsykel som de har ansvar for og bruker til daglig. I perioder under regntida er det ikke mulig å komme inn med bil til flere av områdene - med motorsykel kan det være mulig hvis man er kreativ.

Det er forresten de sierraleonske myndigheter som krever at alle private bistandsorganisasjoner skal ha lokalkontor i de områdene de har prosjekter i, både av hensyn til koordinering med de lokale myndigheter på regionsnivå og samordning av arbeidet med andre organisasjoner.

FORUT Sierra Leone organiserer arbeidet sitt i perioder på en måned. Feltarbeiderne bor ca. tre uker sammenhengende ute i prosjektområdene. Den fjerde uka i hver måned samles alle på hovedkontoret i Freetown der de samordner rapporter for perioden. Deretter planlegger de arbeidet for neste måned - tre nye uker ute i felt. Deretter er det en

Dyktige feltarbeidere

Esther Fonjah

langhelg fri, så er det ut i felt igjen med jobbing hverdag og helg.

En givende oppgave

De fleste har en genuin interesse for hva de holder på med og synes de bidrar til en positiv utvikling i distriktene. De ser resultater av det de holder på med samtidig som de møter store utfordringer. I landsbyene bor de i jordhytter eller enkle hus, uten vann eller strøm, de møter daglig den ekstreme fattigdommen ansikt til ansikt og må ofte si nei til spørsmål om veldedig hjelp. FORUT driver ikke veldedighet. FORUTs oppgave er å hjelpe slik at målgruppen selv blir selvhjulpne over tid, utvikler troen på seg selv som enkeltindivid og bidrar til at småsamfunn i fellesskap tar små, men sikre skritt framover. Feltarbeiderne er selv klar over at dette er beste måten å oppnå bærekraft på i prosjektene, men de sier at det allikevel kan være vanskelig at de ikke får hjulpet så mange som de gjerne vil.

Vanskelig familieliv

Esther Fonjah har jobbet i FORUT i 17 år. Hun er gift og er mor til syv barn. Det fire eldste går på henholdsvis universitet og college i Freetown, mens to

fortsatt er i grunnskolen. Den yngste er tre år gammel og går på førskole. Både hun og ektemannen er fra Kono som ligger langt øst i landet. Der har de en gård som mannen driver på heltid. De siste fem årene har Esther jobbet med mikrofinansprosjektet i FORUT. Hun har en litt snillere månedsplan enn de andre feltarbeiderne, men det betyr allikevel at hun er ute i felt fra tirsdag til fredag hver dag i de tre ukene som resten av feltarbeiderne er ute i distriktene. De andre kontordagene i Freetown brukes til ajourføring av mikrofinansbøkene, oppdatering i fagressursenteret, jobbe med likestillingsspørsmål i prosjektene, samt å planlegge tema for møtene i gruppene.

En god venninne bor hjemme hos henne de dagene hun er borte og tar seg av de yngste barna. Selv om hun vet at barna blir tatt godt vare på av venninnen, sier hun at det der vanskelig å forlate barna så ofte. Hun tenker ofte på å ta med de yngste barna og flytte tilbake til Kono og gården for en periode. Om det er jobben som vinner enn så lenge; mange år med FORUT Sierra Leone og følelsen av å bidra til en forandring veier tyngst i en vanskelig balansegang.

Skole i utvikling

I mars 2010 ble Educ Aid Primary School Maronka åpnet med mange taler, underholdning og dans. I oktober, seks måneder etter innvielsen, er jeg tilbake på skolen på besøk.

Av Trine Sveinhaug

Rektor Saffa Musa forteller at de har økt elevtallet fra 115 til 200 elever siden man begynte å bygge skolen og at de også har åpnet en førskoleklasse. Skolen ble bygget i samarbeid med Educ Aid, en britisk, privat organisasjon, som har sørget for at skolen har fått rikelig med pedagogisk læringsmateriell: bøker, leker, puslespill, bildelotto med mer. Det som skulle være rektors kontor blir brukt til bibliotek for både bøker og leker, noe som skolen også låner ut til naboskoler. Rektor forteller at de har omorganisert skoledagen, slik at i første time hver dag blir alle elevene delt i grupper på tvers av klasser og alder for å jobbe med et spesifikt tema. Målet er at alle elevene skal bli bedre kjent med hverandre og at de kan ha utbytte av læring på tvers av klassene. De har også gått noe bort fra tradisjonell tavleundervisning og lar elevene få jobbe med oppgaver i grupper.

På hver skole skal det være en skolekomité der rektor, en lærer, en representant for lærerorganisasjonen, en representant fra lokalsamfunnet (f.eks. landsbyleder), en kvinnelig representant fra lokalsamfunnet og to elever deltar. Undervisningsministeriet kjører et tre dagers kurs for nyoppretta skolekomiteer i samarbeid med FORUT. Der går de gjennom relevante lover og regelverk (blant annet barnerettigheter) og komitéens oppgaver. Skolekomiteen skal sørge for effektiv bruk av skolens ressurser, måle læringsresultater,

Artikkelforfatteren fikk æren av å klippe snoren som markerte den høytidelige åpningen av skolen i januar 2010.

arrangere møter for foresatte og andre landsbyboere, sørge for vedlikehold og at skolen ikke tar skolepenger.

En positiv nyhet er også at undervisningsministeriet utvikler en ny pedagogikk i skolen der eleven settes i fokus i læringsprosessen, mot tidligere der undervisning i all hovedsak har vært en enveis kommunikasjon fra lærer.

Nye leker og formingsmateriell er tatt i bruk.

Solstrålen Indrani

Tirsdag 26. oktober var en varm og travel dag for Indrani og mamma Lahlita i Bangalore, India. Femåringen må trygt kunne kalles hovedpersonen i FORUTs barneaksjon i år. Om lag 90 000 norske barn er denne høsten og vinteren med i barneaksjonen, der de møter Indrani og hennes liv i en av Bangalores slummer. Denne tirsdagen skulle det bli besøk fra Norge.

Indrani og familien bor på åtte kvadratmeter i sitt eget lille kryptinn i en av Bangalores registrerte slummer. At den er registrert betyr at det finnes vann og strøm og et toalett nede i veien. Pappa Chandru er dagarbeider og mamma er hushjelp, og så lenge det er arbeid å få, er familien sikret noen hundre rupier som lønn i uka. Det holder til mat og husly, men det er en skjør økonomi der små forandringer kan skape store problemer. Indranis familie lever under FNs fattigdomsgrense som millioner av andre slumfamilier i India.

Barnehagen

Men tilbake til denne tirsdagen. Indrani har fått musefletter og er i barnehagen tidsnok til frokostmåltidet. Hun leveres alltid før frokost og hentes etter at siste måltid er servert på ettermiddagen, på den måten blir matutgiftene hjemme mindre. Litt før klokka 11 kommer så følget fra Norge, en gruppe med to førskolelærere, en skolelærer og tre fra FORUT.

En sterk opplevelse

Elsa Aadahl driver privat barnehage i Halden. Hun føler at hun kjenner Indrani litt allerede, gjennom musikken og materiellet som FORUT har sendt ut i forbindelse med årets barneaksjon "Indrani og Drømmeskolen". Indrani går i en FORUT-støttet barnehage for barn fra slummen, og neste høst skal hun prøve seg som elev på Drømmeskolen, som også er sentral i FORUTs engasjement i India. Denne overgangen presenteres i barneaksjonen høsten 2011. Elsa sier at studieturen til Bangalore i høst har gjort et sterkt inntrykk.

- En sterk opplevelse, rett og slett. Tankene "surret" rundt i hodet mitt. Hvordan klarer de å overleve på så lite, og fortsatt være glade? Indrani er en solstråle som familien kan være stolte av. Da vi skulle gå fra hennes familie, kom tårene. Da kom det to unge jenter bort til meg og sa: "ikke gråt, vi har det bra".

Elsa sier videre at det var fantastisk å se hvordan FORUT arbeider, og at inntektene fra barneaksjonen kommer fram og er til direkte nytte for barna og familiene på denne måten. Hun understreker verdien av at turen omfattet besøk i en lang rekke ulike prosjekter, der det var flere møter med ansatte som selv har bodd i slummen og på den måten kommet i kontakt med FORUTs samarbeidsorganisasjon APSA, Association for Promoting Social Action.

- FORUT-ukene med barneaksjonen i vår egen barnehage har dette året vært en mye større del av meg, og jeg har også snakket og gitt mer informasjon til foreldrene om FORUT, forteller Elsa.

Stolt av Indrani

I Bangalore sitter også mamma Lahlita med sterke inntrykk. Hun forsto ikke omfanget den gangen i 2008 da familien sa ja til å være med i barneaksjonen, men hun skjønner mer i dag.

- Vi fikk jo klar informasjon om hvordan dette opplegget var, men det er klart at det er litt rart for oss at vi nå har hatt flere besøk fra Norge på ganske kort tid, og at flere av dem som kommer åpenbart kjenner så godt til Indrani og vår familie. Vi er heldigvis godt orientert, og da vi fikk tilsendt alt materiellet, musikken og filmene som er laget, hadde vi en veldig hyggelig ettermiddag og kveld, smiler Lahlita.

- Hva slags støtte eller fordeler får dere som familie fra FORUTs barneaksjon?

- Vi ble ganske raskt spurt om hvordan vi kunne støttes litt ekstra, siden vi stilte opp i barneaksjonen, og svaret vårt var og er ganske enkelt: vi trenger hjelp til Indranis storebror Vishnu. Han er lettere funksjonshemmet med konsentrasjonsvansker og lærevansker, og det har ført til at han aldri har kommet seg på skole. Etter avklaringer med APSA har vi fått et tilbud om behandling og spesialskole, og vi gleder oss nå over at vi ser hvordan han har fått bedre dager med meningsfullt innhold. I tillegg er det selvsagt god avlastning for min mor som har hatt mye av omsorgen for Vishnu når mannen min og jeg har vært på arbeid. FORUT legger stor vekt på konkret og tydelig informasjon om barneaksjonen til dem som er støttespillere i India, og når materiellet til neste års aksjon skal lages, er det planer om at Lahlita skal være med i selve arbeidet dersom det kan kombineres med hennes øvrige arbeid.

Viktige studieturer

Årets studietur ble ledet av FORUTs kampanje- og markedssjef Ingvar Midthun, som også er prosjektleder for barneaksjonen om Indrani. Han sier at studieturene til prosjektlandene hvert år er svært viktige, fordi de skaper en kontakt og nærhet mellom det som skjer i Norge og det som skjer i prosjektlandene.

- En av FORUTs aller største utfordringer er at vi skal formidle både fattigdom og framtidshåp fra folk i alle våre prosjekter og samarbeidsland, og det er nesten en umulig oppgave. Når jeg står midt i dette arbeidet med gode samarbeidspartnere, luktene, lydene, smakene og alt "trøkket", tenker jeg at det vi kan formidle hjem til Norge, bare blir en liten del av noe veldig stort... noe som handler om solidaritetsarbeid mellom mennesker og nærkontakt med slike mennesker som Indrani og Lahlita.

Ingvar forteller om en hyggelig studietur og enormt mange inntrykk pakket inn på få dager, og om en norsk gruppe med sporty deltakere som var åpne for all informasjon og alle inntrykk.

- Jeg vet jo at dette kan bli litt overveldende noen ganger, men med gode samtaler gjennom hele studieturen deler vi erfaringer, samtidig som vi i FORUT får direkte respons og gode råd fra førskolelærere og lærere som bruker materiellet vi lager. Dessuten er det jo viktig at våre partnere i India og andre land også får god kjennskap til hva vi gjør i Norge, og en veldig viktig del av dette er jo at vi lar folk fra våre prosjekter og Norge møtes på denne måten.

Elsa Nygård Aadahl og Indrani.

Program for studieturen

FORUT legger opp til et innholdsrikt program når det gjennomføres studieturer, der målet er generell informasjon om landet, informasjon om FORUTs samlede prosjektinnsats og besøk i flere ulike prosjekter. Slik var rammene for høstens studietur til India:

Dag 1. Reise og innlosjering på hotell i Bangalore.

Dag 2. Buss og reise på landsbygda og besøk i nabobyen Mysore for å se ulike omgivelser og besøke flere turistattraksjoner som er sentrale for regionen.

Dag 3. Informasjonsdag om samarbeidsorganisasjonen APSA, og besøk på Drømmeskolen, yrkesskolen, barnehjemmet Nammane og SOS-telefonen for barn i krise. Møte med lederen for programmet som arbeider med selvstendigjøring av jenter og unge kvinner, såkalte "life skills-grupper".

Dag 4. Informasjon og diskusjon om arbeidet blant barnearbeidere, og overordnet innsats for å motarbeide barnarbeid i India gjennom lokal mobilisering og holdningsarbeid. Besøk i en av Bangalores uregistrerte slummer.

Dag 5 og 6. Besøk i flere prosjektområder, og deltakelse på en seremoni for overlevering av små skolestipender som setter familier bedre i stand til å prioritere skolegang for barna. Besøk hos en paraplyorganisasjon for kvinnebedrifter som lager aktuelle varer for bruk i FORUTs barneaksjon høsten 2011. Møte med Sheila Devaraj, en av grunnleggerne og lederne i APSA.

Dag 7 - 8. Samvær med norske frivillige som arbeider i FORUT-støttede prosjekter i Bangalore. Felles lunsj og besøk på det "økologiske varehuset" Mother Earth. Rundtur i Bangalore, og tid til egne innkjøp.

Dag 9. Hjemreise.

Fra venstre: Elsa Nygård Aadahl, Indrani, Turid Moe Aspnes og Astrid Hegna.

Turid Moe Aspnes er lærer på Sørli skole i Lierne i Sør-Trøndelag, og her er noen av inntrykkene hun sendte FORUT etter hjemkomsten i november:

Hei, og takk for sist!

Jeg syns det var en fantastisk tur, og det tar tid å fordøye alle inntrykkene. Alt får et annet perspektiv etter en slik tur. Jeg er imponert over at det går an få til så mye med enkle midler. Det er svært positivt at støtten går til barn, ungdom og kvinner som får oppfølging til de greier seg sjølv. Vi fikk se med egne øyne at det nytter. Ingen kan hjelpe alle, men alle kan hjelpe noen.

Møtet med Indrani var vel et av høydepunktene. Det gjorde inntrykk å møte familien hennes med deres bekymringer og samtidig håp og takknemlighet for den hjelpa de fikk.

Barneaksjonen er viktig i Norge, der barna får lære å kjenne til forhold i andre land, identifiserer seg med de barna de møter, og vil gjøre en innsats for å hjelpe. Barneaksjonen er også ikke minst viktig for dem som får nytte av innsamlende beløp i andre deler av verden.

Jeg lærte mye om India som jeg prøver å formidle videre til omgivelsene her; elever, foreldre og lærere. Jeg konkluderer med at jeg er svært fornøyd med turen, og takk til FORUT for den!

- Etter å ha jobbet hos FORUT siden august 2009, fikk jeg i oktober anledning til å bli med på studietur til India. Det ble en reise med mange inntrykk og store kontraster i et land som er både flott og fælt på samme tid. Et av høydepunktene var møtet med Indrani – vi besøkte henne både i barnehagen og hjemme i slummen. Vi var på mange prosjektbesøk sammen med våre samarbeidspartnere, APSA og CWC, og man blir virkelig imponert over alt de får utrettet!

Gry Thorleifsen
kampanjesekretær

Du kan lese mer om barneaksjonen på forut.no, og der kan du også melde på din egen barnehage eller barneskole. FORUTs barneaksjon "Indrani og Drømmeskolen" kan arrangeres når som helst fram til våren 2011! Du kan også få mer utfyllende informasjon ved å skrive en epost til elisabeth@forut.no, eller ved å ringe FORUT på 61 18 74 00.

Skoleløpet er en solidaritetsaksjon der elevene lærer og erfarer at de selv kan gjøre en innsats. Skoleløpet skaffer penger til bygging av landsbyskoler i Sierra Leone, bidrar til støtte og utdanning for barn og unge i Sri Lanka og sørger for bedre utdanning for urbefolkning i Namibia og Angola. Skoleløpet 2010 er en aksjon for hele grunnskolen i samarbeid mellom Namibiaforeningen og FORUT. Les mer på forut.no og namibiaforeningen.no.

Takk til våre faste støttespillere:

- Revygruppa Urbane Totninger
- Toten Transport
- Thermo-Floor
- Idéhuset Sandbeck
- Engers Lefsebakeri
- Læringsverkstedet
- Åsane Folkehøgskole, Bergen
- Reinen skole, Tromsø
- Utdanningsforbundet
- Geirr Lystrup
- Maj Britt Andersen
- IOGT
- Juvente
- Juba
- Høgskolen i Hedmark
- Grete Sandberg og Are Helseth
- Gjøvik kommune
- MediaPed

Ny, flott innsats i Skoleløpet

Huseby skole i Oslo har nok en gang deltatt i Skoleløpet. Vi gjengir rektor Tove Steigs lille tale til alle som deltok:

”Det er en stor glede for meg, på vegne av Huseby skole, å ønske velkommen Ingvar Midthun fra FORUT. Du er her i en svært gledelig og hyggelig anledning, og vi på Huseby er glade for at vi kan være med å bidra til det omfattende solidaritetsarbeidet FORUT driver. Vi på skolen kjenner FORUT som en svært seriøs og erfaren bistandsorganisasjon, og Skoleløpet er en aktiv, morsom og enkel måte å samle inn penger på, og løpet kan fint integreres i skolens øvrige arbeid.

Vi på Huseby har også i år deltatt i skoleløpet. Skoleløpet er en aksjon der FORUT og Namibiaforeningen inviterer grunnskoler i Norge med på en felles innsats for at barn i Namibia, Sierra Leone og på Sri Lanka også skal få skole og utdanning. Elevene på Huseby har alle sammen fått

sett hvordan elever i Sierra Leone får skolegang fra penger som elever på bl. a Huseby har vært med å samle inn. Helén Schønhaug har vist en fin presentasjon og snakket med alle trinn på skolen om sitt besøk til skoler i Sierra Leone, så slik har vi på skolen forsøkt å konkretisere litt mer hva pengene går til.

Årets løp ble arrangert på høstens vakreste dag. Og dere løp og løp og løp og løp..... Dere fikk en flott dag med mye fysisk aktivitet, og pengene trillet bokstavelig talt inn. Det ble en betydelig sum med penger som Ingvar kan få lov til å ta med til sin organisasjon, men jeg sier ikke hvor mye, det skal Stina fra elevrådet få lov til. Hun skal også få æren av å overrekke sjekken til FORUT.”

Og resultatet ble over hundre tusen kroner!

15. november var FORUT på Huseby skole i Oslo og hentet pengene fra Skoleløpet 2010. Skolen med om lag 500 elever har vært med i Skoleløpet i tre år, og i år kunne en jublende mengde elever overlevere en sjekk på hele kr 106 721,-! Om lag 30 skoler er i øyeblikket med på Skoleløpet 2010, og også andre skoler melder om resultater som ligger på mellom 150 og 250 kroner per elev i gjennomsnitt, og det er veldig bra! Inntektene brukes til skolegang for barn i Namibia og Sri Lanka, mens det mest omfattende arbeidet skjer gjennom bygging av nye landsbyskoler i Sierra Leone.

...og kanskje aller viktigst:
Over 1500 barnehager og
200 skoler i Norge som årlig
deltar i våre kampanjer!

Drømmeskolen

JUBA med spennende samarbeidspartner i India

I disse dager innleder JUBA et nytt og spennende samarbeidsforhold. Over noen år skal de være i dialog med organisasjonen APSA i Bangalore. Målet er å lære mer om hvordan de arbeider med utsatte barnegrupper og spesielt hvordan APSA fungerer som en "lærende organisasjon". I disse dager reiser en JUBA-delegasjon til Bangalore i Sør-India. Katrine Engen og Anne Margrethe Sørseth er ungdomsrepresentanter, Roy Hagen deltar fra "Skogblomsten"/JUBA på Lørenskog og Marit Barene og Annlaug Fludal representerer JUBA-styret. JUBA-delegasjon vil få se de ulike sidene av APSAs virksomhet og spesielt Drømmeskolen. Samtidig blir det planleggingsmøter med APSA for å fastlegge samarbeidet i årene som kommer.

JUBA vil støtte Drømmeskolen

Flere JUBA-avdelinger er allerede gode støtte-spillere for FORUT. Nå trapper JUBA opp FORUT-virksomheten. Gjennom blant annet JUBA-løpet og JUBAsar skal det samles inn penger til APSAs arbeid i Bangalore, spesielt rettet mot Drømmeskolen. Det JUBA-avdelingene samler inn, vil gå til å bygge ut skolen videre. JUBAs innsamlingsinnsats vil bli lansert på JUBA-bursdagen 8. januar neste år.

Inspirasjonskveld

Til høstens inspirasjonskveld hos FORUT hadde vi besøk av P. Lakshapathy fra APSA (bildet). Han holdt et engasjert innlegg om APSAs innsats (se også side 4-5) og svarte villig på spørsmål fra tilhørerne. FORUTs egen Gry Thorleifsen fortalte fra studieturen hun akkurat hadde vært med på til India og viste bilder. Inspirasjonskvelden er en hyggelig tradisjon der FORUT inviterer nettverket i Gjøvik-området til en enkel tilstelning med tema fra FORUTs arbeidsområder.

Jubileumsgave til FORUT

IOGT i Lørenskog fyller 90 år i år, og i den anledning har de gitt en jubileumsgave til FORUT på hele 36 000 kroner. IOGT er en av FORUTs mest trofaste bidragsytere, og det er store beløp som oversendes.

Samtidig benytter FORUT anledningen til å takke for alle gode bidrag som kommer inn i forbindelse med jubileer, bursdager, begravelser og andre anledninger. Det er godt å vite at det er noen "der ute" som føler så sterkt for organisasjonens solidaritetsarbeid. Det varmer! Shukriya!

Østlandsk lærerstevne

Som vanlig har FORUT deltatt med stand på Østlandsk Lærerstevne i Oslo. Dette er en fin måte å få kontakt med lærere og førskolelærere på, og det viser seg at i denne gruppen er FORUT godt kjent, først og fremst på grunn av barneaksjonen. Det var også stor interesse for salgsproduktene fra FORUTs samarbeidsland.

Ny styreleder i Actis

Arne Johannessen er valgt som ny styreleder for Actis, Rusfeltets samarbeidsorgan. Johannessen er ellers kjent gjennom sitt engasjerte arbeid som leder av Politiets Fellesforbund. Se www.actis.no (Foto: Elisabeth Fjortoft/Actis)

FN oppfordrer land til å stanse henrettelser

FNs generalforsamling oppfordret i november medlemslandene til å stanse henrettelser som et skritt mot å avskaffe dødsstraff. Norge, i samarbeid med en gruppe land fra alle verdensdeler, ledet initiativet som ble støttet av hele 107 land.

- Dagens vedtak i FN er en bekreftelse på at land som støtter dødsstraff er på vikende front. Men vedtak i FN er på ingen måte nok. Jeg er derfor glad for at vi har fått denne opprivende debatten inn på et mer konstruktivt spor som vi kan følge opp med land som vurderer å endre sin politikk, sier utenriksminister Jonas Gahr Støre.

58 land har fremdeles dødsstraff i sitt lovverk, mens man vet med sikkerhet at 18 land gjennomførte henrettelser i 2009.

(Kilde: UD)

Forsket på ølsalg

Tidligere styreleder i FORUT, Eva S. Braaten, har forsket på skjenkepolitikken i Tromsø og blant annet funnet at den til stor del baserer seg på synsing. Sterkt press gjør at ingen politikere vil stramme inn skjenkepolitikken. - Skjenkepolitikken i Tromsø er veldig liberal, og det er kjennetegnende at politiske vedtak ikke baserer seg på kunnskaper om hvilke effekter tiltak har, sier forsker ved Institutt for sosiologi, statsvitenskap og samfunnsplanlegging ved Universitetet i Tromsø, Eva S. Braaten. Braaten har skrevet en forskningsartikkel som konkluderer med at skjenkepolitikken preges av dette.

- Politikerne baserte sitt vedtak på synsing, og på det de "tror". De setter også sin lit til tall fra eksempelvis Mack - som man vanskelig kan se på som en nøytral aktør, sier Braaten. All forskning tilsier at økt tilgjengelighet gir økt forbruk og økte skader, men dette er argumenter som politikerne i Tromsø i stor utstrekning har sett bort fra, ifølge Braaten. (Kilde: itromso.no)

Te hos presidenten

Den 20. november feiret CWIN sin 23-årsdag som organisasjon. Dette er også datoen for den internasjonale barnerettighetsdagen, og i den anledning fikk barn fra CWIN møte president Ram Baran Yadav. Barna overrakte ham et brev med oppfordring om å sørge for at barns rettigheter blir tatt med i den nye grunnloven som er under utforming. Barna overrakte også en collage med tegninger, dikt og uttalelser om temaet "Fred for barn, grunnlov for fred".

Barna hadde invitert seg selv til presidenten, og femti barn ble servert te, men måtte selv ha med seg "biteti".

Programmet for feiringen av dagen dreide seg også om temaet "Fred for barn, grunnlov for fred", og i tillegg til teselskapet med presidenten, ble dagen markert med plateslipp av CWINs nye barnsangplate, med musikk av en av Nepals mest kjente komponister, Nhyoo Bajracharya, og tekst av en like kjent låtskriver, Durga Lal Shrestha. Det er ikke bare FORUT som har samarbeid med kjente artister om plateutgivelser!

FORUT

nettbutikk

I FORUTs nettbutikk finner du litt av hvert for liten og stor. Alle varene er direkteimportert fra kontrollerte produsenter. Vi har langvarige handelsforhold som gir stabilitet til småbedrifter i Sri Lanka, India og Nepal.

Varebestilling:
www.forut.no/nettbutikk

Musikkboks med pingvin

Sjarmerende musikkboks i tre. Solid utførelse med fjær på undersiden som kan trekkes opp slik at pingvinene danser til en liten melodi.

Størrelse 10 x 10 x 5,5 cm.

PRIS: 100,-

Håndvevde bordbrikker

En gammel avis fra Sri Lanka kan bli til fire friske kuvertbrikker. Pakket i resirkulert papir, hvor historien til produktet er forklart med bilder. En rettferdig, naturvennlig og ikke minst morsom gave!

Mål: 51 x 36 cm.

PRIS: 100,-

Julepynt: Tre hjerter fra Katmandu

Hjertene er laget på et papirverksted som FORUT støtter i Katmandu. Papirverkstedet sysselsetter og gir inntekt til unge voksne som tidligere har vært hjemløse eller har levd som gatebarn, og gir mange unge en ny sjanse til et bedre liv. Hjertene er laget av resirkulert papp og kan brukes som dekorasjon i vinduet, på juletreet eller som dekor på pakker.

PRIS: 50,- pr pakke.

Indranis sang

Sangene om Indrani med Maj Britt Andersen. 14 sanger med små fortellinger mellom hvert spor. Med seg på albumet har Maj Britt et band bestående av Stian Carstensen, Geir Holmsen, Gjermund Larsen, Andreas Utnem og Paolo Vinaccia samt Steinerskolens jentekor, dirigert av Tone M. Wik. Sang av Maj Britt Andersen. Tekster av Trond Brænne og Maj Britt Andersen. Musikk og arrangementer av Geir Holmsen. Produsert av Geir Holmsen og Maj Britt Andersen.

PRIS: 149,-

Barnetøfler i filt – rosa eller blå

Gode og varme filtøfler fra en kvinnebedrift i Nepal. Størrelse 23-24 måler rundt 15 cm (hæl til tå, utvendig mål). Størrelse 26-27 måler rundt 17 cm (hæl til tå, utvendig mål).

PRIS: 150,-

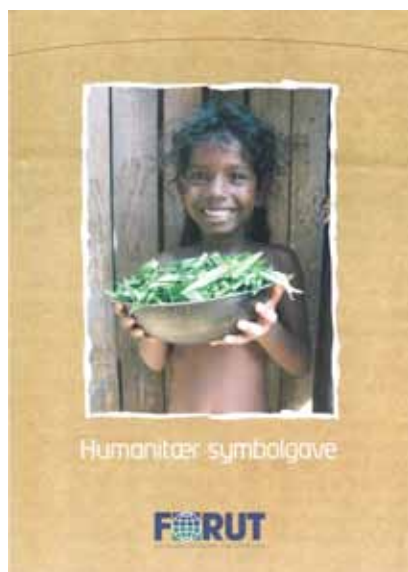

PC-futteral

En smart og fargerik beskyttelseslomme til den bærbare PC-en, som gjør at du trygt kan ha den i veske eller sekk uten at den tar skade. Passer til 11-14" laptop.

Fôret er vattert, og futteralet har en smart lukkemekanisme i topp. Utvendig mål: 37x25cm
PRIS: 149,-

Symbolgaver

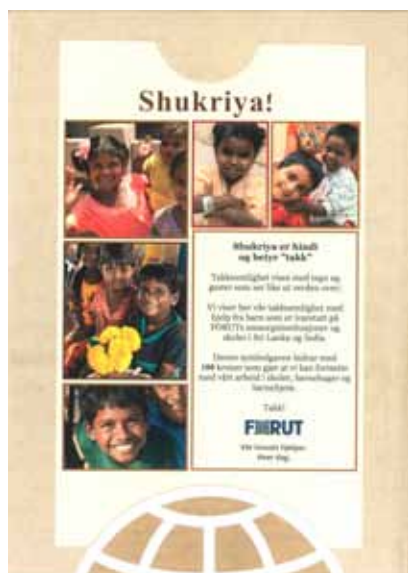
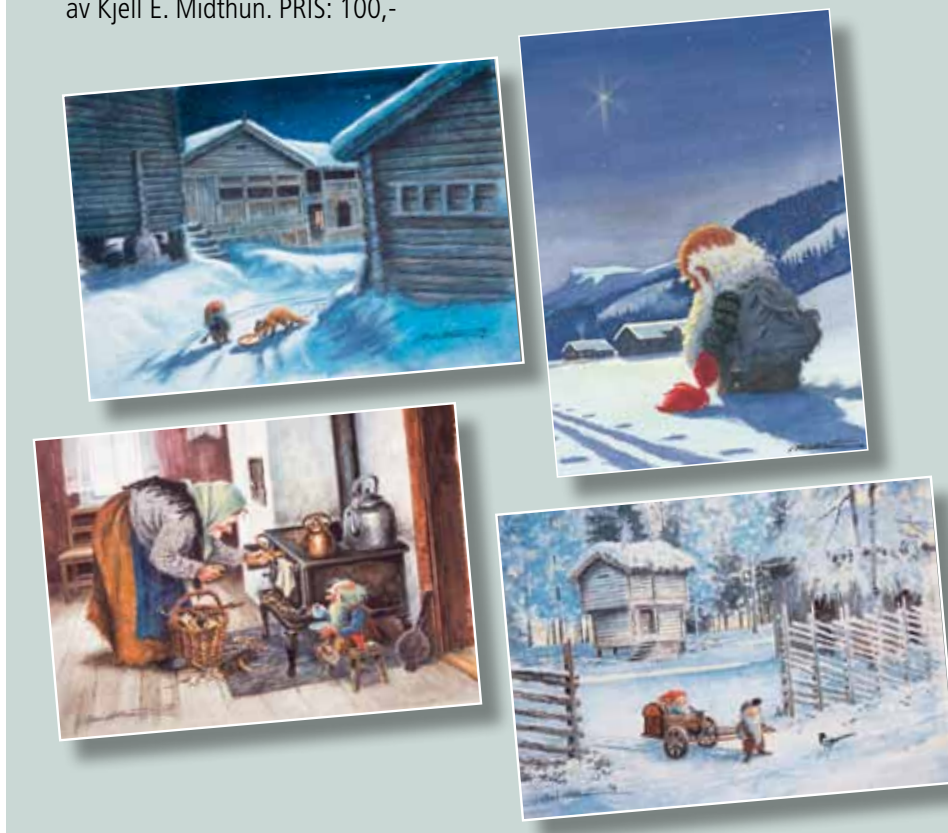
Julen er gavmildhetens tid. I vårt overflodssamfunn er det mange som har omtanke for andre som ikke er like heldig stilt som oss. Gi en symbolgave til én som "har alt" og som vil sette pris på denne formen for oppmerksomhet som kommer andre til gode.

Vi tilbyr våre humanitære gaver i tre prisklasser til kroner 100, 150 og 200. Gavekortet ligger i en folder med informasjon om FORUT.

Bestill symbolgavene på nettbutikken forut.no eller ring FORUT på telefon 61 18 74 00.

Julekortpakke

Pakke med åtte eksklusive, doble kort med konvolutter. Kortene har tradisjonelle motiver tegnet spesielt for FORUT av Kjell E. Midthun. PRIS: 100,-

Symbolgave: Shukriya!

Shukriya er hindi og betyr "takk". Takknemlighet vises med tegn og gester som ser like ut verden over. Denne symbolgaven viser hvordan barna i våre prosjekter viser takknemlighet og glede. Bildene er fra våre omsorgssentre i India og Sri Lanka. PRIS: 100,-

Symbolgave: Nestekjærlighet

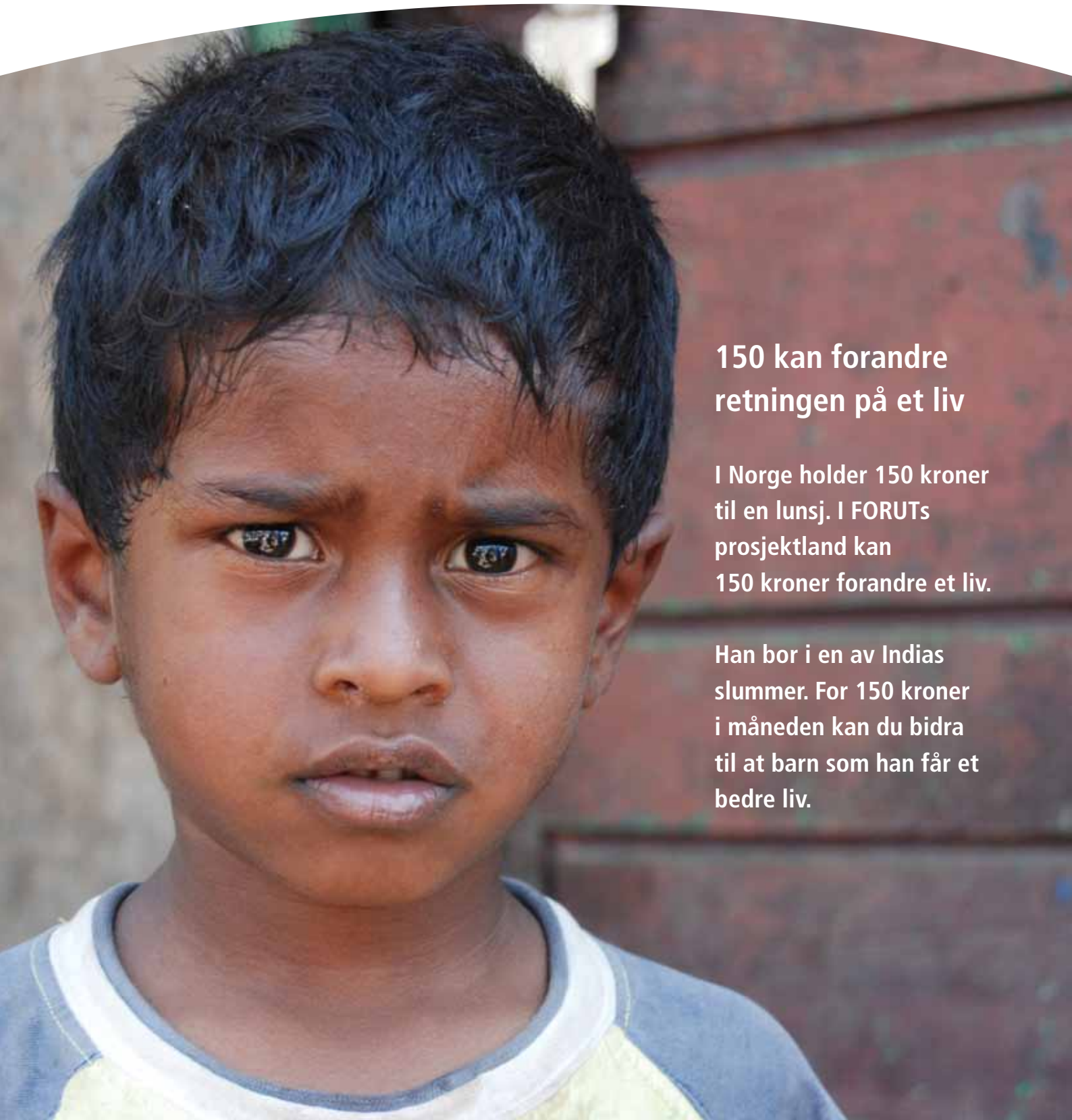
Nestekjærlighet handler om å vise omsorg. Gi en symbolgave til noen du mener innehar denne gode egenskapen. Denne symbolgaven bidrar med kroner 150 til FORUTs bistands- og solidaritetsarbeid i India, Sri Lanka, Sierra Leone, Nepal og Malawi. PRIS: 150,-

Symbolgave: En forunderlig engel

FORUTs forunderlige juleengel er produsert i Nepal og sørger for trygge arbeidsplasser for ufaglærte kvinner i Katmandu. Juleengelen er symbolsk i den forstand at den utløser 200 kroner til FORUTs innsats i Nepal og våre andre samarbeidsland og sørger for en god jul for flere. PRIS: 200,-

FORUT-NYTT,
POSTBOKS 300, 2803 GJØVIK
B-PostAbonnement

150 kan forandre retningen på et liv

I Norge holder 150 kroner
til en lunsj. I FORUTs
prosjektland kan
150 kroner forandre et liv.

Han bor i en av Indias
slummer. For 150 kroner
i måneden kan du bidra
til at barn som han får et
bedre liv.

Ring 61 18 74 00 eller send epost til forut@forut.no
og meld deg som FORUT-partner i dag!
Du kan også registrere deg på forut.no.

FORUT